

Mesečna naročnina 12 Lir, za inozemstvo 20 Lir — nedeljska izdaja celoletno 34 Lir, za inozemstvo 50 Lir. Ček. rač. Ljubljana 10.650 za naročnino in 10.349 za iskrate. Podružnica: Novo mesto.

Izključna pooblaščenka za oglaševanje italijanskega in tujega izvora: Unione Pubblicità Italiana S. A., Milano.

Izjaja vsak dan zjutraj razen ponedeljka in dneva po prazniku.

Uredništvo in uprava: Kopitarjeva 6, Ljubljana. Redazione, Amministrazione: Kopitarjeva 6, Ljubljana. Telefon 4001—4005.

Concessionaria esclusiva per la pubblicità di provenienza italiana ed estera: Unione Pubblicità Italiana S. A., Milano.

SCOVENECE

Abbonamenti: Mese 12 Lire; Estero, mese 20 Lire, Edizione domenica, anno 34 Lire, Estero 50 Lire. C. C. P. Lubiana 10.650 per gli abbonamenti: 10.349 per le inserzioni. Filiale: Novo mesto

Attacchi aerei sulle basi ed aeroporti di Malta

Il Quartiere Generale delle Forze Armate comunica:

Reparti da bombardamento della R. Aeronautica hanno attaccato questa notte la base navale di La Valletta e gli aeroporti di La Venezia, Micabba (Malta): dagli obiettivi efficacemente colpiti si sono levati incendi visibili a grande distanza. Durante un incursione aerea sull'abitato di Augusta (Sicilia) che ha causato quattro vittime e cinque feriti nella popolazione, la difesa CA ha abbattuto un apparecchio.

In Cirenaica tre aeroplani britannici sono stati abbattuti in fiamme dalla nostra aviazione da caccia.

Sul fronte di Tobruk azioni locali di nostri reparti avanzati e tiri di artiglieria.

Nello scacchiere di Gondar, truppe del caposaldo di Ualag hanno sorpreso un consistente formazione di armati nemici e l'hanno dispersa infliggendoli numerosi morti e feriti.

In Mediterraneo una nostra torpediniera ha abbattuto due velivoli avversari.

Vojno poročilo št. 522

Letalski napadi na oporišča in letališča na Malti

Glavni Stan Italijanskih Oboroženih Sil objavlja:

Oddelki bombnikov Kr. letalstva so ponoči napadli pomorsko oporišče La Valetta in letališča v La Venezia in Micabba (Malta). — Iz uspešno zadetih ciljev so se dvignili vidni požari, ki so jih še daleč opazili. Med napadom na Augusto (Sicilia), ki je zahteval 4 smrtnih žrtve in pet ranjenih med prebivalstvom, je obramba sestrelila eno letalo.

V Cirenaiki so bila sestreljena v plamenih od naših lovskih letal tri angleška letala.

Na bojišču pri Tobruku krajevno delovanje prednjih oddelkov in streljanje topništva. Nemška letala so bombardirala angleško letališče vzhodno od Marsa Matruha.

Na bojišču Gondarja so čete postojanke Ualag presenetile močno oborožen sovražni oddelek in ga razpršile. Sovražnik je pustil na bojišču mnogo mrtvih in ranjenih.

Na Sredozemskem morju je naša torpedovka sestrelila dve sovražni letali.

Rim, 6. novembra. AS. Posebni dopisnik agencije Stefani na letalskem bojišču poroča, da so skupine italijanskih bombnikov ponoči v zaporednih valovih napadle vojaške cilje na Malti. Letala so prihajala nad oporišča v La Valetta, Micabba in Venezia. Sovražna protiletalska obramba je močno streljala. Naša letala so na cilje vrgla velike bombe in zažigalne granate, ki so povzročile mnogo škode na napadenih sovražnih oporiščih.

Posebni dopisnik agencije Stefani na bojišču v Severni Afriki pa poroča, da je včeraj okoli 14 skupina 6 angleških bombnikov skušala preleteti nad Benghazi. Italijanska lovska letala pa so na svojem križarjenju opazila sovražno skupino in jo hitro napadla ter tako sovražna letala niso imela časa, da bi zadela cilje. Po hudem boju so bila tri angleška letala v plamenih sestreljena. Na italijanski strani ni bilo nobenih izgub.

Isti dopisnik poroča, da so nemška letala uspešno bombardirala sovražno letališče pri Puki, kjer so bombe zadele hangarje, skladišča goriva in letala na tleh.

Anglija mora najprej osvoboditi svoje zaslužene dežele

Rim, 6. nov. AS. Predsednik vlade iz indijske dežele Birmanije je bil te dni v Londonu. Prišel je po naročilu lastne vlade in se je najprej ogledal pri angleškem kolonialnem ministru lordu Ameryju, nato pa se pri državnem tajniku za Indijo.

Indijski državnik je oba vprašal, kdaj namerava Anglija izpolniti svojo obljubo, ki jo je dala Indiji in Indiji vrniti njeno neodvisnost. Seveda ni indijski državnik prejel nobenega odgovora in je odpotoval iz Anglije razočaran.

Sovjetska podmornica potopila turški parnik

Carigrad, 6. nov. AS. Turški parnik »Kainadarec« je plul po Črnem morju, ko ga je neka sovjetska podmornica torpedirala pri rfu Seres, in sicer blizu pristanišča Varne. Posadko so rešili. Oblasti so uvedle preiskavo, da se ugotovi, če je bil parnik napaden v turških vodah.

Ankara, 6. novembra. AS. Sovjetska podmornica je kršila nedotakljivost turških teritorialnih voda, ko je ustavila in potopila turški parnik na Črnem morju. Turški politični krogi so zaradi tega dogodka zelo vznemirjeni. Poudarjajo, da so boljševiški mornarji ta napad

To priznava tudi londonska radijska postaja. »Popolo di Romac« piše, da je predsednik Birmanije izjavil, da je samo vprašal angleško vlado, kdaj misli Anglija osvoboditi svoje zaslužene dežele, kajti čelo nato bi se Anglija smela zanimati za dežele, ki jih je zasedla nemška vojska. Lord Amery pa ni maral poslušati dokazov birmanskega državnika. V Birmaniji je namreč mnogo petroleja in Angliji ne bodo dali svobode petroleja, če k temu ne bi bili prisiljeni ne po določbah zakona in morale, ampak s silo, ki jih bo izgnala iz Birmanije.

izvedli popolnoma hladnokrvno. Sovjetski mornarji niso samo preiskali ladje, ampak so tudi lahko ugotovili, da je parnik vozil blago, ki ni imelo nobenega vojaškega pomena. Parnik je namreč vozil preproge.

Carigrad, 6. nov. AS. Turški parnik, ki je bil potopljen od neke sovjetske podmornice na Črnem morju, je vozil preproge v Varne. Izvedelo se je, da parnik ni bil torpediran, ampak so ga Rusi zažgali. Ko je parnik zaplul na morje, ga je ustavila neka podmornica, posadka je morala parnik zapustiti in Sovjeti so parnik nato zažgali. Turški mornarji so se smeli vrniti domov.

Nemške čete na Krimu prodrle na obalo Črnega morja

Trije veliki sovjetski parniki potopljeni - Obstreljevanje Petrograda s težkim topništvom

Nemško vojno poročilo

Hitlerjev Glavni Stan, 6. nov. Nemško vrhovno poveljstvo objavlja:

Na Krimu se je nadaljevalo zasledovanje pobitega sovražnika na vsem bojišču uspešno. Na področju gorovja Jaila so nemške in romunske čete vrgle odrezane sovražne sile nazaj in med Jaito in Feodosijo na širokem bojišču prodrle do obale Črnega morja. Tudi na gorovju vzhodno od Sebastopola je bil sovražni odpor zlomljen.

Letalstvo je podpiralo boje in je Sovjetom na vodah okoli Krima in ob severovzhodni obali Črnega morja prizadejalo hude izgube v ladjstvu. Letalstvo je potopilo tri parnike za prevoz čet s skupno 13.000 tonami in je poškodovalo s bombami še štiri večje trgovske ladje.

Pred Petrogradom so bili odbiti sovražni poizkusi za izpad. Težko in najtežje topništvo je razbijalo cilje v Petrogradu in napadalo sovražno plovbo v Finskem zalivu. Hudo zadeti sta bili dve bojni ladji in ena tovorna ladja.

Pri nočnem napadu letalstva na industrijsko mesto Gorkij so nastala nova velika razdejavanja na napravah oboroževalne industrije in oskrbovalnih tovarn.

Ostale letalske skupine so ponoči bombardirale Moskvo in Petrograd in sicer so letala metala eksplozivne in zažigalne bombe.

Na jugozahodni obali Anglije je letalstvo v noči na 6. november bombardiralo delavnice v pristanišču Falmouth.

Sovražnik je ponoči s slabimi silami priletel nad nemško obalno ozemlje. Napadalni poizkus ni bil uspešen. Sedem angleških bombnikov je bilo sestreljenih.

V času od 29. oktobra do 4. novembra je angleško letalstvo izgubilo 37 letal. V istem času smo sami v boju proti Angliji izgubili sedem lastnih letal.

Berlin, 6. novembra. AS. Nemški listi obsežno pišejo o bojih, ki se razvijajo na Krimu, kjer je položaj ruske vojske obupen. Podčrtavajo, da so nemška letala izvedla silovite napade na tista pristanišča ob Črnem morju, kjer se sovražnik skuša rešiti na ladjah, ki so mu še ostale. Nemški listi pišejo, da so angleški politični in vojaški krogi svetovali boljševo, da naj uničijo svoje vojne brodogradne v Črnem morju, preden bi lahko padlo Nemcem v roke.

Stockholm, 6. novembra. AS. Po poročilih, ki so pravkar prišla iz Petrograda švedskim li-

stom, pravijo, da je položaj v mestu obupen. Nemški bombniki napadajo sedaj mesto v zaporednih valovih in brez presledka skozi ves dan in ponoči mečejo na tone eksplozivnih bomb na mesto. Ruski begunci, ki beže na nemško stran, pravijo, da je Petrograd postal ogromno morišče. Žrtve pa ne nastajajo samo zaradi bombardiranja, ampak tudi zaradi lakote in zaradi mraza, kajti sedaj je temperatura že stalno skoraj 20 stopinj pod ničlo. Popolnoma nemogoče je dobiti v mestu sredstva za kurjavo in sedaj so po hišah že začeli kuriti pohištvo, kdor pa krade les po razrušenih hišah, ga takoj ustrelje. Prebivalstvo bega po ulicah pod vtisom silnega terorja. Požari so sedaj postali edino morje, ki se vali in razliva noč in dan in ta ogenj kaže cilj nemškemu topništvu in nemškim bombnikom.

Na kateri strani so resnični zmagovalci Pravi zmagovalci v Afriki so branilci Gondarja

Livorno, 6. nov. as. V listu »Telegrafo« objavlja direktor lista Giovanni Ansaldo uvodnik pod naslovom »Resnični zmagovalci«.

V svojem članku obravnava položaj italijanskega Imperija v vzhodni Afriki in sicer po podatkih, ki jih je navedel v teh dneh angleški tisk. V svojem dopisu iz Addis Abebe piše londonski »Times«, da je položaj v obnovljenem cesarstvu Haileja Selassija izredno slab, dasi se okoli njega nahajajo vse polno angleških svetovalec. V deželi vladajo neredi, ker ima Haile Selassie na razpolago premalo sredstev. Policije še ni, angleške čete pa so zaposlene proti Italijanom v Gondarju. Prav tako morajo angleške čete stalno čuvati prometne zveze, v koncentracijskih taboriščih pa morajo stražiti mnogo ujetnikov. Po deželi imajo rasi svojo oboroženo vojsko, vendar pa ti rasi niso sposobni, da bi vladali. Tako se vidi, da Haile Selassie v Abesiniji nima dovolj moči in veljave.

Ce povzamemo vse to skupaj — piše Ansaldo — pomeni to, da je Abesinija po umiku Italijanov zapadla v svoj stari socialni in politični kaos. Celo londonski »Times« piše, da so Haile Selassie bojuje s svojimi angleškimi svetovalci, ker želi, da bi Anglija hitro in s pogodbo izdala njegovo suverenost nad Abesinijo.

Angleška notranja fronta se krha

Rim, 6. nov. AS. Pjavili so se razni znaki, ki dokazujejo, da je angleška notranja fronta zelo omajana. »Sunday Times« piše, da so angleške javne oblasti, ki bi morale skrbeti za javno varnost, zelo leni in vlada bi morala objaviti strožje ukrepe, da se zavaruje narodna varnost. Notranji minister Morrison je že izjavil, da nadzoruje njegovo visokost vojvodo Wedfordskega, čigar delovanje je zelo sumljivo. List pa piše, da je takih sumljivih osebnosti še mnogo več, njihovo delovanje pa je silno nevarno in je zanje potrebno več ko pa samo navadno nadzorstvo.

V listu »Daily Telegraph« je poslanec Leonard Lyle napisal članek, v katerem pravi, da angleški narod še ni prejel primernih navodil, kako se naj obnaša, če bi nemška vojska hotela izvesti invazijo. Vlada je objavila samo nekaj ubogih nasvetov in te nasvete bi bilo lahko zajeti v te besede: nadaljujte z delom, dokler je to mogoče, kadar pa bo sovražnik bliže, ostanite doma.

Poslanec pravi, da ima prebivalstvo pravico vedeti, kako naj se obnaša, to je, ali naj pasivno prenaša sovražno invazijo, ali pa naj se vojskuje do konca.

Anglija je dosedaj izgubila 112 rušilec

Berlin, 6. nov. AS. Danes zjutraj je nemški tisk objavil obsežne članke in komentarje o an-

Zračni napad na Gorki

Newyork, 6. nov. AS. Nemško proročilo, da so nemški bombniki napadli Gorki (Nižji Novgorod) je vzbudil v Ameriki veliko pozornost. Gorki je veliko sovjetsko industrijsko središče, ki ga je pomagala graditi severno-ameriška industrija. Velika avtomobilska tovarna »Molotov«, ki so jo Nemci težko poškodovali, je bila organizirana in opremljena od ameriških inženjerjev.

Gorki je velikansko industrijsko središče, kjer se stekajo vse prometne linije ob Volgi. Nemški napad je torej zadel središče druge sovjetske industrijske linije.

Položaj na bojišču

Dopisnik Stefani javlja: Na srednjem sektorju pri Moskvi je toplomer padel na 12° pod ničlo. Toda kljub temu se nadaljujejo z veliko silo boji, posebno na obeh krilih: pri Kalininu in pri Tuli. Mraz nikakor ne zaustavlja bitke. Pač pa je treba večjo pažnjo posvečati oskrbi čet z vsem potrebnim. V donski kotlini vlada prav tako slabo vreme. Dvajset dni je deževalo in snežilo, tako, da je pokrajina spremenjena v morje blata. Toda kljub temu se krepko nadaljuje italijansko-nemško prodiranje čez Stalin in Harkov. Vsak čas je pričakovati padca Rostova na spodnjem teku Dona, ki je strateško izredno važna točka za nadaljnji pohod, ki ga zavezniki pripravljajo proti Kavkazu. Na Krimu se se sovjetska obramba oredotočuje okrog Sebastopola in Krča. Čim bo zaseden Krim, bo premoč sovjetskega brodogradne na Črnem morju odstranjena. Novorosijsk in Batum nista dovolj trdni pomorski oporišči za vojno brodogradje.

Ponesrečena protiofenziva

Budapest, 6. nov. AS. Turški radio v Ankari je objavil, da je protiofenziva, ki so jo poskusili branilci Moskve, propadla. Poveljniki sovjetskih čet so na te boje stavili velike nade. Ponesrečena protiofenziva pa je zelo nepopolno vplivala na sovjetsko vojaško vodstvo. Moskovski radio tudi včeraj po osmi uri ni več oddajal.

Toda angleški list »Sunday Times« predvideva, da bo med Anglijo in Abesinijo sklenjena enaka pogodba, kakor je bila sklenjena med Anglijo in Irakom. Londonski »Times« pa poleg tega poveličuje abesinskega rasa Abagaja Aragaja in pravi, da bi Anglija morala podpirati tega rasa, da bi zasedel abesinski prestol, če Haile Selassie ne bi sprejel pogodbe, ki je bila pripravljena v Londonu.

V primeri s takimi razmerami vzbuja italijanska posadka v Gondarju resnično občudovanje, kajti že sedem mesecev je oblegana, pa pri tem ni samo odbijala vse sovražne napade, ampak si je priključila domače voditelje, ki jo občudujejo in so ji vdani. Vse to se lahko vsak dan opazi in je še vedno lepše in plemenitejše. Belo plemo v Gondarju predstavljajo italijanski bojevniki, ki so se dvignili na najvišjo stopnjo, kamor je mogoče priti in potrjujejo svojo pravico ukazovati, organizirati in vladati v Afriki, medtem, ko obstaja v Addis Abebi imperij »svetovalec Haile Selassie« in tam se stalno razkrinkava, kako globoko so tam padli zastopniki belega plemena.

V primeri z vsem tem so pravi zmagovalci v Afriki branilci Gondarja.

gleških pomorskih izgubah. Listi zlasti podčrtavajo, da je Anglija od začetka sedanje vojne izgubila 112 rušilec.

»Völkischer Beobachter« piše, da je angleška admiraliteta priznala — kakor to dela vedno — izgubo samo približno 60 rušilec. Toda nemški pristojni krogi poudarjajo, da je Anglija samo v oktobru izgubila 5 rušilec, in to dokazuje obseg delovanja nemških podmornic na Atlantiku. Nemške podmornice so namreč do sedaj potopile 65 angleških »rušilec, letalstvo pa je od začetka vojne potopilo 47 angleških rušilec. Skupaj je tedaj bilo potopljenih 112 rušilec. Angleška admiraliteta je te izgube zmanjšala za polovico, vendar pa je že ta številka zelo pomembna.

»Lokalanzeiger« piše, da je izguba 112 rušilec za Anglijo resnično hud udarec, kajti rušilci so najbolj potrebno obrambno sredstvo za spremstvo angleških konvojov.

Vojna na zahodu

Berlin, 6. nov. AS. Med poleti nad francosko zasedeno ozemlje je včeraj angleško letalstvo izgubilo en bombnik vrste »Bristol Blenheim«. Letalo je sestrelilo protiletalsko topništvo, prav tako pa so nemški lovci sestrelili eno letalo vrste »Spitfire«.

KULTURNI OBZORNIK

Björnson: Deklica s Prisoj - Anže

Kot tretji zvezek Slovenceve knjižnice, ki izhajajo vsake štiri dni, sta izšli dve vaški povesti slavnega norveškega pisatelja Björnsona, Ibsenovega sodobnika in antipoda, in sicer Deklica s Prisoj (poslovenil Franc Kramžar in je izhajala svoj čas v podlistkih »Slovenca«) ter Anže (ponašil Ivan Čampa ter je bila priobčena v Kresu).

Tako smo sedaj knjižno dobili dve najlepši povesti slavnega norveškega pisatelja (ki pa je pisal v danščini), ki je s temi dvema ter še z »Veselim fantom«, ki je tudi pred leti izšel v slovensčini (Evalit) ter še nekaterimi drugimi postavil v svetovni književnosti zgled domačinske povesti ter tako imenovanega poetičnega realizma, ki je tudi v naši književnosti rojil lepe sadove ter je sedaj v veliki meri ideal umetniškega pisanja za široke plasti. Predvsem prva, »Deklica s Prisoj«, ki je v svetovni književnosti znana pod izvirnim naslovom »Synnøve Solbakken« (po glavni junakinji), je bila ob svojem izidu (1857) »veliko odkritje« ter jo je danska kritika proglasila za »mojstrsko delo«, in jo primerjalni literarni zgodovinar na pariški univerzi Van Tighem še sedaj smatra za »najlepše, kar je ta književna vrsta dala v vseh deželah«. In resnično: Deklica s Prisoj je tako sočna in poetična knjiga, tako čista umetnina, globoko človeško podana ter epično preprosta, kot so samo največja dela umetnikov, ki zajemajo iz najglobljih epičnih navdihov naroda in pesmi. Vsa novela, kateri bi primerjal morda samo še Kellerjevo »Romeo in Julija na vasi«, je resnično ena sama pesem o ljubezni dveh povsem nasprotnih svetov, o tem, kako prehaja luč v temo, kako se Osojan dvigne na Prisoje, kako se član stare pretepaške družine Thorbjörn, ves vesel in razbrzdani ter neomejeni, približa bogoboječemu, v protestantski sekli celo nekaj mrkemu dekletu, ki pa se vedno bolj nagiba vselemu pogledu na svet (učenje plesa), ali ni to naravnost epično zajetje poganstva in krščanstva, kakor ga podajajo stare epične norveške »sage«? In prav tu pri narodnih epikih se je učil Björnson ter je prav v slogu sag začel pisati svoje vaške povesti, med katerimi je bila prva Deklica s Prisoj in tudi najbolj uspeša med njimi. Ta biser poetičnega, idealiziranega realizma je vse doslej ostal neopazen v podlistkih našega dnevnika ter je velika zasluga Slovenceve knjižnice, da ga je dvignila iz pozabljaja in ga dala v roke širokim vrstam bralcev, ki si danes žele prav od srca podobnega branja, ki je še velika umetnina po vrhu in danes po svojem slogu in optimizmu naravnost mojstrski zgled sodobnih, znova na tradicijo navezujočih težanj, kako se preko globeli največjih nasprotij z veliko vero in ljubeznijo lahko zgrade najlepši in najtrdnjavi mostovi.

Druga novela »Anže« je znana v literarni zgodovini pod naslovom »Arne« ter je v nekem pogledu bolj poetična od prejšnje, toda v drugem pa našemu čustvovanju bolj tuja in že preveč idealizirana, da si je deležna v literarnih zgodovinah prav takega priznanja ter je v veliki meri povzročila, da se je krstno ime Arne tako udomačilo v evropskem svetu, ki mu je poetičen oris skandinavskega kmeta postal privlačno odkritje. Björnson v tej noveli ni več tako čist umetnik kakor je bil v Deklici s Prisoj, je že vse bolj vzgojitelj, ki dviga svojega gorjancja iz uboštva, zavesti manjvrednosti, iz sovražstva in iz čudnega pesniškega hrepenenja po daljnih doživljajih in po sreči v tujem svetu v zavest dela, v lastno izobrazbo, ljubezen in srečo doma, na lastni zemlji. Vse to pa doseže po neizmerni tihi žrtvi svoje matere, mučenice, in svetli ljubezni Evice, nadučiteljeve hčerke, ki uteši njegovo pesniško koprnenje. Če čutimo to pesniško nastojenje norveškega gorjancja za malo prisiljeno črto v njegovem značaju in preveč idealizirano, zraslo resnično iz gesla dobe, težje zavestno k narodu kot pesniškemu zakladu, kot poetičnemu navdihu in resnično pesniškemu svetu, nas pa pritegnejo z vso močjo prizori materine tihe bolečine in ljubezni v začetnih poglavjih, potem neuravnovešeni tip godca, njenega moža in fantovega očeta, dramatičnost njegove smrti ter sočni prizori z deklicami in materino posredovanjem, da priveže sina z novo ljubeznijo na rodni grunt. V tej povesti je veliko poezije in uvod sam je pesem v prozi zase, ki pa s svojo zgodbo o tem, kako vresje in zelenje pokrije golo steno in krš, že nakaže tudi vzgojni smisel povesti: kako se neuk gorški fant, ki ima naravno nadarjenost in veliko hrepenenje, povzpne kot visoka zelena smreka na domači krš. Bralec bo čutil sam, da ta druga povest ni več tako čista epika, kljub pravi poeziji, ki v njej kar žhti in polje.

Preveda sta oba dobra, samo da je Kramžar Deklico s Prisoj poslovenil ter ji pustil norveško ime in norveško okolje, Čampa pa je povest popolnoma in spretno ponašil ter jo prenesel k nam. Toda ti ljudje so nam ostali vendarle precej tuji, kakor tudi kraj ter se zato ponašitev takega, kljub vsemu domačinstvu in poeziji vendarle malce eksotičnega dela, zdi vendarle le prenasilna, kajti že ime Anže ne pove tega, kar Arne.

Knjiga je lepo in umetniško polnovredno branje, kljub temu, da je tudi ganljivo in pisano za najširše občinstvo, kakor vsaka prava narodna umetnina. Preveč idealizacije, ki je v njih, pa nam danes ne škoduje, posebno še, ker smo bili zadnje čase vajeni vse drugačnega kmetskega realizma in materializma, ki je zopet poudarjal drugo laž in pretiraval v nasprotno smer. Uravnovešenja pa smo danes najbolj potrebni.

Natečaj za glasbena dela

Glasbena Matica v Ljubljani razpisuje naslednje natečaje za instrumentalne skladbe, za vokalno instrumentalno skladbo ter mešane zbor z izvirnim slovenskim besedilom:

- I. Simfonično skladbo za veliki orkester, trajajočo najmanj 20 minut. Nagrada 2000 lir.
- II. Simfonietto ali serenado za godalni orkester, trajajočo najmanj 10 minut. Nagrada 1500 lir.
- III. Vokalno instrumentalno skladbo (oratorij ali kantato), trajajočo najmanj eno uro. Nagrada 5000 lir.
- IV. Pet mešanih zborov, izmed katerih traja vsak po najmanj 4 do 5 minut. Nagrada za vsak zbor 500 lir, skupaj 2500 lir.
- V. 10 klavirskih skladb za mladino po 300 lir, skupaj 2500 lir.
- VI. 5 skladb za violino ali drugo godalo in klavir, po 400 lir, je 2000 lir.

VII. Poleg teh razpisov je določenih 10.000 lir za odkup še neobjavljenih rokopisov raznih del slovenskih skladateljev.

Predložiti se morejo samo nova dela, ki do sedaj še niso bila objavljena, ne nagrajena in tudi ne izvajana.

Natečaja se lahko udeležijo samo slovenski skladatelji. Vsak udeleženec mora označiti svoje delo z geslom in v posebni kuverti, označeni z istim geslom, navesti svoj naslov. Na kuverti naj bo tudi naslov, kamor naj se vrne nenagrajeno ali neodkupljeno delo, vendar ta naslov ne sme biti istoveten z onim v kuverti. Dela morajo biti poslana v partituri kot priporočena pošiljka na naslov Glasbene Maticе, Ljubljana, Vegova ulica 7. in sicer dela pod I. in II. najkasneje s poštnim žigom 28. februarja 1942; pod III. najkasneje s poštnim žigom 30. junija 1942; pod IV. in V. najkasneje s poštnim žigom 31. decembra 1941.

Razpisane nagrade pod I.—VI. so nedeljive, pod VII. pa se določijo po predlogu žirije. Izplačane bodo 14 dni po objavi izida natečaja. Odbor ima pravico odkupiti nenagrajena skladbe.

Glasbena Matica si pridržuje pravico prve izvedbe vseh nagrajenih skladb v teku treh let po objavi uspeha natečaja. Skladbe, ki so prejele nagrado iz točke IV., V. in VI. in one, ki se odkupijo iz točke VII., preidejo v last Glasbene Maticе, ki jih lahko izda v prvi nakladi in sporazumno določenem številu v teku treh let po objavi natečaja, od skladb, ki so nagrajene z točke I., II. in III., pa ostanajo po dogovorjenem roku 3 let po objavi natečaja avtorske pravice avtorjem nedotaknjene.

Razsodišče bo imenovala Glasbena Matica s posebnim razpisom.

Vse ostale pogoje in postopek natečaja je razvideti iz posebnega pravilnika, katerega odtis bo poslala Glasbena Matica na zahtevo vsakemu zainteresentu.

Zoper odločitev razsodišča ni priziva.

V Ljubljani, 1. novembra 1941.

Glasbena Matica.

Podružnica „Slovenca“ na Miklošičevi cesti je začela poslovati

Fronta pri Tobruku: Italijanske patrole se po zmagovitem sunku vračajo z ujetniki

Dolarske hijene

To novico zve pravočasno le Ellen Counter. Inspektor Taylor je bil toliko uvideven, da ji je pravočasno sporočil, kdaj bo Palmer zopet svoboden.

Komaj stopi Palmer iz palače, kjer je bil zaprt v policijskih zaporih in komaj prvič zopet globoko zajame sveži zrak, že mu hiti Ellen nasproti.

»Frank!« zavriska Ellen. »Hvala Bogu, da je tega konec! Sredi ceste se objameta, nato jo roko v roki mahneti skozi vrvenje naprej.

»Ti, Frank,« šepeta Ellen in ga pri tem šegavo pogleda, »ali me imaš še vedno prav tako rad kot prej?«

Franck se zresni obraz; počasi odkima z glavo. »Ne, Ellen!«

»Kaj? Zakaj pa ne?«

»Ne, Ellen, še veliko bolj te imam rad!« se ji zasmee Palmer. »In ti?«

»Jaz tebe tudi!«

»Tudi sedaj še? Ko nisem več...« Saj nimam niti službe, niti božjaka v žepu... še pojma nimam, kaj naj sedaj počnem.

Veselo mu stisne Ellen roko in se brezskrbno zasmee tako glasno, da se nekaj mimoidečih kar ozre za njima. »Frank! Kaj si že čisto pozabil na strica Paddyja, na našega zlatega strička?«

»Kako? Kaj pa ima stric Paddy z nama opraviti?«

»Boš že videl! Saj greva sedaj k njemu!« se pritajeno smeje Ellen.

Palmerju se še sanja ne, kaj prav za prav

Vprašanje prehrane Grčije

Vprašanje prehrane povzroča Grčiji precejšnje skrbi zlasti zato, ker se mora trdo boriti s črno borzo. Vlada je določila poseben odbor ministrov za prehrano, ki naj stori vse, da se bo omogočil v Grčijo uvoz živeža iz sosednih držav. Kljub velikim kaznim, ki so zagrožene ljudem, kateri se bavijo s črno trgovino, prinaša atensko časopisje vsak dan članke o neverjetnih primerih s črno borzo. Tako pišejo listi, da je zadnje sredo nekdo mož prodal hleb kruha za 600 drahem ali 64 lir ter neki drugi en in četrt kg olja za 1200 drahem ali okoli 128 lir. Oba sta bila strogo kaznovana. Atenska policija je zadnje čase tudi ugotovila, da je v prometu mnogo ponarejenega denarja, s katerim ljudje preplačujejo blago, ki ga je dobili ali na trgu ali na črni borzi.

V Atenah so začeli razdeljevati sočivje, predvsem fižol, ki prihaja po posredovanju Mednarodnega RK iz Turčije. Atenski list »Akropolis« piše, da ga bodo razdelili brezplačno med reveže in brezposelne v Atenah. Ti ljudje si sami ne morejo kupiti ali kako drugače preskrbeti živeža za zimo. V Atenah pa živi tudi precej bogatih ljudi, ki si živež lahko nabavijo in izrabljajo na pr. dovoljenja, ki jih izdaja vlada za uvoz življenjskih potrebščin z dežele v prestolnico, za sebe namesto v splošno korist. List se obrača na te ljudi s pozivom, naj ne kupujejo živeža, ki je prišel iz Turčije in naj ne odjedajo kruha najrevnejšim ter najpotrebnejšim. To da bo le majhna žrtev, ki jo bodo z lahkoto prenesli. Vlada je ustanovila za brezposelne in reveže, ki nimajo za zimo ne prahu moke, ne koščka drv in ne denarja, podporno organizacijo z imenom »Krščanska pomoč bližnjemu« in je namenila zanjo 500 milij. drahem. Listi pozivajo premožnejše sloje, naj tudi oni kaj prispevajo tej organizaciji za odpravo velike bede med najrevnejšimi.

Mišek in Netopir

VII.

Kaj bo pa zdaj?

Potem, ko je šel Anzelj s svojimi ljudmi mimo Miška in Strele, ki sta bila tako lepo skrita v senci zahajajočega sonca za katejo, je Mišek odjezdil proti goram in je našel zavetišče v neki goščavi.

Takoj je globoko zavzdihnil in se oddahnil, ker je bil rešen, vendar njegova zadovoljnost ni trajala dolgo.

»Sapramiš!« je vzkliznil. »Vrnili se bodo semkaj. Dobili te bodo, dragi moj Mišek!«

Cez čas pa se mu je v glavi zasvetila imenitna misel.

Razjahal je in je zaukazal Streli, naj se uleže na tla in se skriva za grmičje.

»Strela, ti ostaneš tu in glej, da mi ne rezgetáš in ne zbežiš!« je odredil, vzel v roke vrvi in se oddaljil.

Zasledovalci so prišli tudi na ta kraj, vendar niso več dirkali.

Gotovo so zimski večeri, ki so nastopili, zares dolgi. Najlepše bo-te izpolnili čas teh večerov, če boste brali

knjige
»Slovenčeve
knjižnice«

Vsaka knjiga le 5 lir. Kdor se naroči na vso zbirko 24 knjig, bo dobil 25. knjigo zastonj.

»Toda, tega vendar ne morem sprejeti!« spravi presenečeni Palmer komaj iz sebe.

»Kaj, ali naj potem mislim, da se te naloge bojite?« zaropota stric Paddy.

»Bojim se ne... ampak«

»Nobenega ampak ni treba! Če mi pa mislite še ugovarjati, pa rajši takoj vprašam vašo budočo zeno: Gospodična Ellen, sunita ga že vendar pod rebra, naj bo pameten!«

Končno Palmer sprejme.

»Ne vem, kako naj se vam izkažem hvaležnega, gospod, ne... stric Paddy!« Več v tem velikem trenutku Palmer ne more povedati. Čudovita zavest ga je prevzela. Končno ima delo, obsežno polje, za katerem se bo lahko udeleževal in na katerem si bo lahko postavil velik in lep cilj.

Dan pred slovesno napovedano poroko med Grillom in Gizelo Mortonovo, spremlja stric Paddy presrečna Ellen in Palmerja na postajo. Kmalu sta si novoporočena urenila prostor v mogočnem brzdavaku, ki naj ju povede v Colorado. Nato se skozi okno menita še s stricem Paddyjem. Med prisrčnim poslavljanjem potegne vlak. V zadnjem trenutku prihitita k stricu Paddyju še Gril in Gizela in vsi trije veselo mahajo obema, ki ju vlak vozi v lepšo bodočnost.

Elleni in Francku, ki sta ves čas odzdravljala, zgine na ovinku postaja izpred oči. Oba prevzeta sedeta in Palmer pravi: »Tako, Ellen, sedaj bo postal iz Grillovega dvojnika popolnoma drugačen človek. Ta se ne bo več pustil potiskati iz kota v kot, ampak bo sam vzel življenje v roke in ga bo obvladal kakor treba.«

Vsa srečna se mu smejlja Ellen: »In jaz ti bom pomagala, Frank!«

KONEC

LJUBLJANSKI
KINEMATOGRAFI

Predstave ob 16 in 18.15, ob nedeljah in praznikih pa ob 10.30, 14.30, 16.30 in 18.30

Film v naravnih barvah

Pustolovščina lady X

Sijajna komedija romant. pustolovščina — Film smeja, zabave in razvedrila
Merle Oberon, Laurence Olivier
KINO UNION — TEL. 22-21

Dva največja umetnika filmskega sveta

CONCHITA MONTENEGRO in AMADEO NAZARI v odlični moderni veseloigri

Mož iz romana

KINO MATICA — TEL. 22-41

Samo dva dni!

Zlato zapada

Zanimiv pustolovski film z divjega zapada
Dodatek: Znanstveni film o čudežni rudi RADIJ
KINO SLOGA — TEL. 27-30

Pesem ves-kih mladih dni, prve ljubezni in studentovskih pustolovčin

Zbogom, mlada leta

Maria Denis, Adriano Rimoldi

Najboljša filmska veseloigra sezone

Boris Karloff v tinitstvenem filmu

Dih smrti

Predstave: vsak delavnik od 18 do 20.30

ob nedeljah 14.30 in 17.15

KINO KODELJEVO tel. 41-64

Ali veste tole!

Če naročite »Slovenčev« knjižnico boste podprli tudi številne grafične delavce, ki bodo ostali pri delu

Dotrpela je

Marija Žerjal

Na praznik Zmagovite Cerkve, je okrepčana s sveto Popotnico, dopolnila svojo dolgo daritev le Bogu znanega trpljenja. S prošnjo za Memento javlja znancem to tužno vest njen brat Stanko Žerjal, župni upravitelj, v imenu vseh, ki po njej žalujejo.

Brje pri Rihnerbergu - Kal nad Kanalom

ZAHVALA. Vsem, ki ste pokropili in spremili v tako častnem številu našega nepozabnega dedka

REMICA IVANA

sodnega uradnika v pokoju

na njegovi poslednji poti ter nas tolažili v težkih dneh, izrekamo iskreno zahvalo. Posebno hvalo smo dolžni predstojniku kirurg. klinike prof. dr. Lavriču in ostalim gg. zdravnikom, ki so storili vse, da bi ohranili življenje blagemu pokojniku. Naša globoka hvala vsem č. sestram usmiljenkam in strežnikom, ki so skrbeli za njegovo nego. - Sv. maša zadušnica za blagim pokojnikom se bo brala v cerkvi Mar. Oznaničenja v Ljubljani 8. nov. ob 1/29. uri. V Ljubljani, dne 7. novembra 1941.

Žalujoče rodbine: Remic, Deržaj, Lehpamer in Sušnik.

Umrl nam je naš ljubljani soprog, dobri oče, brat, stric in svak, gospod

Slavko Delkin

višji poštni kontrolor v pokoju

Pogreb dragega pokojnika bo v petek, dne 7. t. m. ob pol petih popoldne z Zal. kapele sv. Andreja, k Sv. Križu. Ljubljana, dne 6. novembra 1941.

Žalujoče rodbine: Delkin - Ostanek.

Malioglas

V malih oglasih velja pri iskanju službe vsaka beseda L. 0.30, pri ženitovanjskih oglasih je beseda po L. 1,- pri vseh ostalih malih oglasih pa je beseda po L. 0.60. Davek se računa posebej. — Male oglase je treba plačati takoj pri naročilu.

Glasba

Klavirsko harmoniko

poučuje posamič in v skupinah po hitri in uspešni metodi profesor glasbe. Učnina zmerna. Zrinjskega cesta 7-II. u

Klavi - boljši

z angleško mehaniko, kupim. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod »Klavi« št. 12496. g

Posestva

Naprodaj:

Hiša, gostilniška, z vinsko kletjo, večjim suhim skladiščem in senčnatim vrtom, na lepi točki Ljubljane; vilo, v južnem delu mesta; parcele v raznih delih mesta. — Kupimo: hiše do 100.000, 300.000 in 1.000.000 lir. — Pojasnila: Zaje Andrej, realiteta pisarna, Tavčarjeva ul. 10, tel. 35-64.

Razno

Prostoren hlev

suh in zdrav, rabimo za rejo prašičev, kakor tudi shrambo za krmo, poleg tega še eno sobico za služkinjo. Cenj. ponudbe na upravo »Slov.« pod sifro »Hlev«.

Službe

Ištele:

Trgovska pomočnica mlajša, prosim za primerno službo. Ponudbe na upr. »Slovenca« pod »Pridna« št. 12498. a

Kupimo

Pisalni stroj

dobro ohranjen, kupim. Plačam takoj. Naslov v upr. »Slov.« št. 12493. c

Stanovanja

Ištele:

Stanovanje

dvo- ali trisobno, išče mirna stranica za takoj ali 1. december. Ponudbe upravi »Slov.« pod »Stanovanje« št. 12497. c

200 lir nagrade

dobi, kdor mi odstopi čisto, zračno, enosobno stanovanje ali enosobno s kabinetom za december ali pozneje v mirni hiši. Plačam najemnino trimesečno. Ponudbe na upravo »Slov.« pod: »Za stalno« št. 12492. c

Enosobno stanovanje

s pritlikinami, opremljeno ali ne, iščem za takoj. Naslov v upravi »Slov.« pod št. 12493. c

Prodamo

Več železnih peči

in štedilnikov - različne velikosti - ugodno na prodaj. Generator delavnice, Tyrševa cesta 13 (Figovec, levo dvorišče).

Divji zajec!

Sadjarji, škoda na sadnem drevju vas obvaruje inženir Prezljevo LEPUSIN-mazilo, Ljubljana, Wolfova ulica 3, telefona 34-73.

Prodaj:

biljardet, avtomatični — tudi posodim — pisalni stroj, pisalno mizo, stolice, citre, gramofon (45 plošč), kletka in sanke. Naslov v upravi »Slov.« pod št. 12499. 1

Pisalni stroj

»Underwood«, portabel, s kovčegom, še nov, prav malo rabljen, poceni prodam. — Naslov v upravi »Slov.« pod št. 12500. 1

Kuriro

suha drva nudi

I. Pogačnik

Ljubljana, Bohoričeva 5

telefon 20-59

Postrežba brezhlbna

Za vedno nas je zapustil naš predobri šef, gospod

Ivan Samec star.

veletrgovec.

Ohranili ga bomo v hvaležnem spominu.

Osebj.

Globoko užaloščeni sporočamo, da je po večmesečnem, vdano in potrpežljivo prenašanem trpljenju, davi lepo pripravljen odšel od nas naš najdražji, srčno dobri in plemeniti, iskreno ljubljani in spoštovani soprog in oče, tast in dedek, gospod

Ivan Samec

veletrgovec

Truplo ljubega papana leži na njegovem domu in bo prepeljano v kapelico sv. Nikolaja na Žale, od koder ga bomo v petek, dne 7. novembra ob 4. uri popoldne, spremili na pokopališče pri Sv. Križu. Njegova duša je odšla k Bogu, njegovo blago srce pa bo nepozabno živelo med nami. :: Venci se hvaležno odklanjajo v prid dobrodelnim namenom.

V Ljubljani, dne 6. novembra 1941.

Žalujoči Samčevi

Prva partija

33

»Detonacija,« je rekel nekdo.

»Tak vidiš, ti šema,« je globoko vzdihnil tesar in vestaja. »In prihodnjic ne vtikaj prstov med opaž in strop, razumeš?«

Prstov... res, to so prvi. Stanko se šele zdaj zaveda strašne bolečine na levi. Roka, na čelo mu stopa mrzel pot, in neke v grlu mu nekaj stoka.

»Boli?« pravi Adam od blizu.

»Bo-li malo.«

»Skočim po nosila,« pravi Pepek in teče tak, kakor ga je Bog ustvaril, samo škornje ima na nogah. Martinek ekrbno zloga svojo suknjič in srajco ter da oboje Stanku pod glavo. »Zdaj pa leži!«

Adam vstaja in si popravlja hlače. »To je torej samo levica,« mrmra nekoliko potolažen in si nadevle masko.

Stanko si prizadeva, da bi se oprl na desni komolec. »Tak... pojdite delat, fantje,« jeclja. »Z-z-z menoj se nikar ne zadržujte!«

Nekdo ga je pobožal po glavi: »Dobro dečko si.« Menda je bil to Andrej ali kdo. Stanko hoče pogledati svojo levico, toda zavezana je z belim robcem, morda je to robec gospoda Hansena; in izpod robca mu curkja kri. Kri — Stanko ne more videti krvi, postaja mu slabo; toda samo ne omedleti, za nobeno ceno ne omedleti, si misli in etička zobe, da bi partija ne mislila —

»Rajši ga posadite!« pravi Andrej. »Pri tleh so plini.«

»Ali bi lahko sedel, Stanko?« skrbi Martinek.

»Posadil te bom, nočes?«

»Ne, sam bom,« se brani Stanko. »Kar pojdite, jaz... jaz pojdem potem samo... nič ne ekrbite!«

»Jaz ostanem pri tebi,« pravi prijazno očka Suchanek. »Saj veš, Adam mora pogledati, če se nam ni tam zasulo.«

»Mi moramo tudi pogledati,« pravi obotavljivo Martinek in se spogleda z Androsom. »Saj bomo prišli po tebe. Medtem se imej dobro tukaj. — Ali hočeš kave?«

»Ne, nič.«

Matula se je zganil. »Če bi... če bi imel kdo žganje,« je dejal. »Izmiti... z žganjem. Ali pa se pomokriti na ramo. Tako se najbolje izčisti.« Se malo je stopical in si z dlanjo gladil tilnik.

»No, da,« je rekel sočutno in odhittel za tesarjem. Gospod Hansen se je pripognil z nosom k Stanku, opiraje se z dlanmi na kolena, in mu gledal od blizu v oči. »No tako,« je rekel po češko, »bolje?« In veselo se je zasmejal.

Stanko se je nasmehnil, čeprav so mu od bolečin tekale solze. »Bolje, gospod Hansen. In že dobro. Schon gut.«

»No, torej... vidiš,« se je smehljaval gospod Hansen. »Sie sind... ein... braver Kerl. Ja. Gut.« In pomignil je z roko. »Muss gehen.«

Stanko se smehljaval, joka od bolečin in giblje s telesom, da bi pomiril bolečine. »Vi ste mi vsi tako dobri, očka Suchanek!«

»Ampak kaj to,« beblja starček, »nič ne maraj za to, to se lahko primeri vsakemu. Samo... vdrugič ničesar ne prijemaj z rokami, Stanko. Tega ne dela noben rudar.«

»Ko pa se je podiralo na gospoda Hansena!« šepeta Stanko.

»To je veeeno. Rudar mora imeti vse v nogah.

Kadar kaj pada, je treba odskočiti, to si zapomni!«

»In... kako se je to zgodilo?«

»Niti ti ne morem povedati. Jaz sem ravno zlezal ven in sem si snemal masko, ko je zahreščalo — in Adam je tekkel za teboj, jejej, ta je tekkel! Prijatelj, to ti je bil skok! No, in odlekel te je. Potem pa so prihiteli drugi —

»Pa kaj se rekli?«

»No, saj veš, zmerjali so. Preklicana neroda, kam vtika svoje parklje! Res, Stanko, tega ne smeš. Prihodnjic — to se moraš naučiti: samo glavo varovati in odskočiti. Lej, saj si priletel Hansu ravno na pot, moral se je v teku stisniti k steni, da bi se ne zaletel v tebe. — Aje! Aje!«

»Kaj?«

»Eh, nič. Samo Adam bi moral biti že na mestu, veš? Če se nam ni spet zasulo pri tistem sunku!«

»Bi bil konec?«

»Moral bi začeti iznova.« Očka Suchanek zmajuje s plešasto glavo. »No eveda, slišati ga ni.«

Stanko izteguje vrat proti kraju, kjer je nastala detonacija. Kolikor more videti v temi, je njegov voz iztirjen in vržen k steni, in malo dalje med izpodnesenimi oporniki, pod prelomljenimi stropniki migljajo jamščarice in se gibljejo črne sence; vrte se usnjata čepica gospoda Hansena in Andrejov klobuk. Zdaj se je od onod pojavil tesar in za njim zidar Matula; Martinek kima Stanku in se široko smeje. »No, Stanko? Je že bolje?«

»Je. Ali se vam je tisto tam podrla?«

»No, kajpak. Imamo prvo partijo.«

»Kaj boste zdaj delali?«

»Treba bo popraviti,« pravi tesar mirno in gre po svoje orodje.

Stanko guga život in pestuje levico na prsih, kakor otrok punčko; še zmerom mu od bolečin tečejo solze.

»To bo prešlo,« ga tolaži očka Suchanek. »Zgoraj ti bo doktor te prste odstrigel, in potem se ti bo pozdravilo.«

Stanko se je prenehal gugati. »Očka,« je šepetal z očmi, izbuljenimi od groze, »ob prste bom?«

Očka Suchanek kima z modro glavico. »I no, fant, zmečkani so, da je strah.«

»In kaj bom delal?« zajecija Stanko.

»Dali ti bodo drugo delo,« ga tolaži očka. »Kakor tistega Kafka, namreč Lojzka; ta je tudi izgubil roko, no, in zdaj je čuvaj. Se zmeraj boljše, kakor pobirati tistih nekaj kron kot pohabljenec.«

Stanko ne joka več, zakaj tole je hušje kakor bolečina. Kaj bom delal, moj Bog, kaj bom delal?! Morda ne bodo le preti, temveč cela roka; in vse to samo zaradi takšne neumnosti — in še rekli bodo vse: Peklenski paglavci, kam je vtikal parklje! Stanko je skoraj omamljen od svoje nesreče; toda najstrašnejša je misel, da mu bodo strigli prste. In zdajci Stanko zaihti, ne more se premagati.

»No, no, kaj pa je?« se je ustrašil stari Suchanek. »Tak nehaj, Stanko! Kaj naj počnem s teboj! Prijatelj! Poglej, Hans gre —

Stanko je utihnil, kakor bi odrezal. Gospod Hansen se je nad njim ustavil, z rokami na hrbtu. »Je že bolje? Da?«

»Bolje,« je vzdihnil Stanko.

»No, torej,«